

Povedz mi zrkadielko, čo je to mravnosť?

Obsah mysle je subjektívnym odrazom časti Objektívnej reality, preto sa skúsím do tohto zrkadla pozrieť, a pokúsiť sa nájsť zopár odpovedí na otázky, a zároveň zrkadlo aj pribežne narovnávať, aby bol obraz v ňom vernejší.

Kultúra v chápaní KSB, to nie je len druh umenia, hudobného, výtvarného, tradičného, ľudové tradície... Kultúra v poňatí KSB, to sú všetky vedomosti a zručnosti ktoré človek zbiera počas života, a ako čosi osvedčené si ich osvojujú aj druhí ľudia, aby každý nemusel začínať úplne od nuly... Sú to všetky informácie, ktoré nededíme geneticky, ale prenášajú sa z pokolenia na pokolenie formou slov, symbolov alebo názorne... Mnohé kľúčové skúsenosti, aby neboli zabudnuté alebo skreslené, sú rozpísané formou teórii a postupov, návodov. Iné majú kronikársky charakter a všetko toto pomáha zachovať a obnovovať nadobudnuté vedomosti – kultúru. Kultúru možno teda nazvať aj návodom ako žiť, ako sa starať o telo, rozvíjať ducha, rozvíjať spoločnosť ľudí a jej samoriadenie, rôzne zložky tohto samoriadenia (náboženská, sociálna, ekonomická, zdravotná, vojensko-obranná a iné zložky, ktoré nabrali profesionálny charakter a sformovali sa do vedných odborov a preniesli aj do vzdelávania). Je návodom vymysleným na pokusoch a omyloch samotného národa, a aj všetky záznamy o živote tohto národa.

Keďže spoločnosť nebola vždy tak globalizovaná, informačne tesne prepojená ako dnes, a národy boli o čosi izolovanejšie, tak v rôznych kútoch zeme vznikali rôzne návody na život (rôzna kultúra) a veľký vplyv v tom malo aj samotné prostredie, ráz krajiny, ktorý predurčoval určité možnosti aj v hospodárskom živote národa a iné zatváral. Celý charakter života, súbor životných podmienok a okolností mal vplyv aj na mentalitu národa. Každý národ a etnikum, malo špecifickú kultúru (súbor informácií o tom ako žiť, pre aké ciele žiť, akým spôsobom dosahovať tieto ciele)

Jednou z kľúčových zložiek mentality každého človeka je jeho mravnosť, čo je súbor hodnotiacich kritérií v ľudskej psychike, ktoré hodnotia každú situáciu s ktorou sa stretá v zmysle dobrá, zlá, prípustná, neprípustná, neviem, momentálne nepodstatné. No rozhodovanie v každej situácii neprebíha čiernobielo, ale niekedy volíme aj zlé veci, v záujme väčšieho dobra. Totiž život nie je rovná čiara, ale viacúrovňový proces, kde mnohé veci sú navzájom prepletené. Veď veľa krát sa musíme rozhodovať, čo urobíme skôr, alebo ak od nás dvaja ľudia žiadajú stretnutie v rovnaký čas, tak sa rozhodujeme podľa priorit, a je jasné, že jeden z nich zostane smutný... Nestačí len robiť „dobré skutky“, ale predovšetkým treba mať schopnosť predvídať, čo tieto skutky spôsobia v budúcnosti, nielen blízkej, ale aj vzdialenejšej. Veď napríklad, jeden proces je život nás samých, nášho tela a psychiky... tento proces je zase súčasťou procesu rodiny, ktorej sme súčasťou (buď ako deti alebo rodičia)... rodina je zasa súčasťou procesu života obce, mesta, štátu... a štáty sú súčasťou procesu celého ľudstva. Netreba zabúdať, že tu procesy nekončia, a že ľudstvo je súčasťou Zemských prírodných procesov, biosféry (bez ktorej nemožno na Zemi prežiť), noosféry zeme a širších vesmírnych procesov... ktoré vychádzajú z Predurčenia všetkého možného a nemožného – Matrice matric, Miery mier, ktorej architektom je Tvorca a vôľa Jeho i vôľa všetkého, do čoho vložil samotnú podstatu netvárnej (nemateriálnej) existencie (iskru života) má výrazný podiel na tom, čo sa materializuje a ako, teda na globálnom dejinnom procese. Toto bol len jeden príklad vložnosti procesov, no Život pozná rozmanitejšie vetvy a prepojenia. No na tomto príklade vidno, že v nadradenejších procesoch je čoraz viac účastníkov, nositeľov vlastných mravných kritérií a intelektu, a z nášho individuálneho pohľadu sa nadradenejšie procesy zdajú čoraz neprehľadnejšie a menej predvídateľné. Veď svoje

správanie ešte vieme väčšinou predvídať, cudzie pomenej, rodiny ako celku menej, štátu ešte menej a ľudstva hmlisto. Je to aj tým, že čím je supersystém (množina inteligentných prvkov) väčšia, čím viac rôznorodejšej algoritmičky v sebe nesú jednotlivé prvky, množiny, skupiny množín, tým treba dôkladnejšie poznať všetky kľúčové faktory a parametre a nielen „z brucha“ tipovať.

Charakter mravnosti je teda hlavne o tom, akým spôsobom reagujeme... No každá reakcia sa dotýka aj ostatných ľudí a vecí, preto ide o prejav riadenia (*samozrejme, nie nutne vedomého, no aj keď konáme zo stereotypu, tak každá myšlienka mala v minulosti svojho „otca“, ktorý mal svoje vlastné ciele, možno iné než tie naše dnes*). No každé riadenie musí mať aj svoj cieľ.

Je nám vôbec jasné, pokiaľ ide o naše morálne zásady, prečo konáme práve tak a nie inak? Aký máme cieľ, čo chceme dosiahnuť? A aký dopad má takéto konanie, nie len okamžitý alebo krátkodobý, ale aj z dlhodobého hľadiska?

Totíž určité mravné zásady vstúpujeme aj svojim deťom, vedome či nevedome v ich rannom veku, keď mnohé nechápu, ale rodičom ako autorite v tomto dôverujú. Čiže aký má dopad konkrétna mravná zásada, v rozsahu týždňa, 25 rokov (jedna generácia), 80 rokov (priemerný ľudský život), 100, 500, 1000 rokov... Veď aj po nás budú žiť ľudia, generácie, potomkovia súčasného ľudstva... Deti = budúce ľudstvo. Čo tvoríme dnes, sa odrazí o 5, 25, 75, aj 150 a 500 rokov. Rôzne procesy majú rôznu rýchlosť.

Napríklad, mal by som syna, ktorý je čerstvo dospelý (18-20), a moc sa mu nechce hľadať si prácu, ani ďalej študovať, sedí za počítačom, fláka sa, sťažuje že mu nič nevychádza a všade chcú len skúsených zamestnancov, pričom je jasné, že si na tento štýl života zvyká, a veľmi sa mu toto pohodlíčko v „mamahoteli“ nechce meniť. Ak z mojej strany preváži ilúzia o tom čo je mravné, a budem ho ľutovať, čičať, a nebudem namiesto toho ráznejší a nepomôžem mu rozhábať sa, tak mu iba zničím život (dobro niekedy aj bolí, a zlo je niekedy príjemné).

Podobne som osobne videl také výchovy, keď jedna osoba sa cítila v detstve ako jedno z troch detí nedocenené, a tak vo svojej rodine svojim deťom sa snažila dať prvé aj posledné, no nezdravým spôsobom. Každé dieťa muselo mať vlastnú izbu, vlastný počítač... Ak niektoré z nich niečo neurobilo, vždy našla ospravedlnenie, že ono teraz nemôže, lebo... A ak padla nejaká výčitka na niektoré z detí, bol „oheň na streche“. Avšak výsledok bol taký, že tie deti boli málo spoločenské, nenapadlo ich ani pozrieť samé od seba starých rodičov bývajúcich o pár domov vedľa. Málo komunikovali medzi sebou, lebo každý bol zatvorený vo svojej izbe. Nenaučili sa deliť sa o veci, pomáhať si v núdzi. T.j. výsledok toho, že rodič ich mal ako obľúbenú hračku, ale nevychoval k zodpovednosti a praktickosti v živote. Situácia sa zmenila, až keď osoba odišla pracovať do zahraničia, a dospelé decká ostali samé, a konečne sa začali učiť zodpovednosti.

Preto si dovoľím tvrdiť, že ak si niekto myslí, že mravnosť možno vložiť do univerzálnych poučiek, čosi ako „desatoro“, že možno urobiť pre celé ľudstvo pevný zoznam toho, čo je správne a čo nie, tak sa hlboko mýli... *Spoločnosti, ktoré skúsili ísť touto cestou a riadili sa predpísanými poučkami — iba sa stali predvídateľnými pre globálnych predátorov, t.j. ľahkou obeťou tých síl, ktoré vždy chceli manipulovať celé spoločnosti, ktoré mali inú predstavu o globálnej kultúre (vrátane mravnosti) celého ľudstva*. Život je dynamický, a procesy v ňom vytvárajú rôzne variácie, preto aj každá situácia v danom mieste a čase je unikátna, a unikátnu odozvu bude mať aj každá naša reakcia, pre ktorú sa rozhodneme, že ju vykonáme.

Na pohľad mravnosti sa nemožno pozerat' z hľadiska nejakých skostnatených poučiek, ale predovšetkým z hľadiska pohľadu na to, aký bude mať každý náš čin, v každej unikátnej situácii dopad. Lenže ak myslíme na dopad nášho konania, t.j. snažíme sa predvídať, to predpokladá aj o to, že musíme mať ciele vo vzťahu k budúcnosti... ciele vo vzťahu k sebe, k jednotlivým kolektívnym objektom v ľudstve, k celému ľudstvu, k biosfére Zeme... A je samozrejmé, že tieto ciele sa netýkajú len jedného časového úseku, ale rôznych... Bolo by teda dobré začať od tých najdlhodobejších, ktoré môžu trvať celé tisícročia (týkajúce sa celého ľudstva a Zeme), až po tie najkratkovéjšie, ktoré sa zužujú, čo do počtu osôb, a približujú mojim osobným záujmom. A keďže tieto ciele tvoria určitý itinerár – časovú mapu, je zmysluplné ich vyplniť stratégiou, ktorá zabezpečí, ako prechádzať od jedného cieľa k druhému, tretiemu, poslednému, a samozrejme zohľadňujeme fakt, že my tu už pri realizácii vzdialenejších cieľov nebudeme, lebo človek je smrteľný, t.j. projekt musí žiť svoj vlastný život aj bez nás.

Ako ale poznať ktorý cieľ je správny, t.j. pravdivý a smeruje do dráhy/koryta toho, čo nazývame Boží Zámer? Najskôr asi bude treba si odpovedať, čo by to ten Boží Zámer mohol byť. Keďže Život sám je tým najvyspelejším druhom jazyka, určený každému jednému účastníkovi tohto masového konferenčného rozhovoru, tak odpoveď treba hľadať tam. Ak má človek spojenie s Bohom a pýta sa, Život následne odpovedá... Veľa odpovedí je už v samotnej Prírode... Nie nadarmo možno konštatovať, že takmer všetky lieky majú svoj pôvod v prírode, a sú plagiátmi liečivých zložiek rastlín, živočíchov; že väčšina vynálezov technosféry má svoju inšpiráciu v prírode, a tiež sú svojho druhu plagiátmi a kompilátmi rôznych prírodných javov. To znamená, že aj odpoveď na to, aký je cieľ existencie Vesmíru, Zeme, Biosféry, Ľudstva možno nájsť jedine práve v tomto Prírodnom Lexikóne Múdrosti, v závislosti od toho, aké má človek reálne úmysly, ako sa pýta, a či teda dostane Rozlíšenie (aby bol schopný rozoznať a uvidieť to, čo mal celý čas pred očami).

Z môjho osobného pohľadu, a nerobím si nárok na pravdivosť, patria k základným prírodným zákonom – zákon zachovania druhu. Čiže jedinci môžu zomierať z rôznych príčin, ale existencia každého jedného druhu, bez ohľadu na jeho početnosť, má svoj veľký význam a preto je v z inštinktov aj najhlavnejší ten o zachovaní druhu. Ďalší zákon – je zákon zachovania živočíšnej rovnováhy. To vidíme, ak dôjde v prírode k premnoženiu alebo výraznému úhynu jedincov nejakého druhu, že to zamáva celým prírodným reťazcom a dopad na faunu a flóru je viditeľný. Ďalší zákon, ktorý vidno najviac u človeka ako druhu a tiež súvisí s dosiahnutím rovnováhy, je zákon dozrievania (psychickej evolúcie). Vývoj sa týka najmä jedinca, no evolúcia je kolektívny jav).

Tu by som sa trochu zastavil. Totiž, ak pozeráme prírodopisný film, napríklad na migráciu pakoňov a zebier v Afrike, keď ich počas migrácie napádajú levy, šakaly, pri brodení cez rieku aj krokodíly, a prichádza k surovým a drastickým scénam, možno azda povedať, že krokodíl, ktorý zabíja jednu zebra za druhou, a robí si zásoby – že je vrah? že je to nemravné? Celkom určite to nemožno povedať! Ale prečo?

Po prvé, jeho *správanie je z drvivej časti naprogramované inštinktmi*, a techniky lovu ktoré sa zvieratá učia za mlada, tvoria rôzny pomer u rôznych zvierat. Myslím pomer zdedenej a naučenej informácie počas života (zvieracej kultúry). Zvieratá nemajú dostatočne vysoký rozumový potenciál, aby chápali a prispôbovali si okolitý svet do takej miery, že by ho ohrozovali (že by ohrozovali niektorý z vyššie uvedených 3 zákonov).

Po druhé, takýmto inštinktívnym správaním, aj keď ide o zabíjanie, či už pre potravu, alebo slabých jedincov, alebo pri ochrane územia a sebaobrane — *žiadny zvierací druh*

nijako neohrozuje celistvý biosféry proces, teda vyváženosť a stabilitu potravinového reťazca, napr. že by jeden druh pri dlhodobých stabilných prírodných podmienkach len tak zrazu zmenil správanie a zlikvidoval úplne iný živočíšny druh.

Je teda, na jednej strane otázka, ako ďaleko môže človek nazrieť do chodu globálneho procesu a jeho vložených procesov (*a z nevedomosti, nesprávne chápanej i osvojenej skutočnej mravnosti tieto procesy ohrozovať/rozladiť*), no môže sa k poznávaniu toho, čo je cieľom biosféry (a teda z veľkej časti aj Zámeru, cieľu existencie ľudského druhu Človek na tejto Zemi) postupne približovať (procesom aproximácie). Pretože každý jeden čin plodí aj odozvu, v určitej agregovanej forme (od viacerých ľudí — hneď, o mesiac, o rok, o desať rokov), a tieto odozvy (ak ich skúmame z pohľadu nášho i cudzieho správania a jeho dosahu v rôznych časových úsekoch) nám pomáhajú pochopiť, aké správanie za akých okolností akým smerom vedie, a čo prináša rodine, spoločnosti, ľudstvu. A cieľ je jasný: jednak rozvíjať svoje vedomosti a chápanie, individuálne a kolektívne, ale hlavne viesť ľudstvo smerom k relatívne harmonickej spoločnosti, harmonickej v sebe i vo vzťahu k biosfére, s minimom vnútrosociálneho tlaku, s maximom každému dostupného sebarozvoja smerom k vedomostiam a mravnosti, ktoré zabezpečujú stabilitu takejto spoločnosti a jej harmonický chod. A postupne, žitím a vnímaním Života, načúvaním jeho reči, máme možnosť sa naučiť a pochopiť čo je základom skutočnej mravnosti a ako ju aplikovať v rôznych situáciách, keďže život je dynamický a nie statický.

A čo je v mojom chápaní základom skutočnej Ľudskej mravnosti? Konat' tak, aby dejinný proces na Zemi smeroval práve k tej spomenutej harmonickej ľudskej spoločnosti žijúcej v symbióze s biosférou, kde neexistuje davo-, „elitarizmus“, každý jedinec má dostup k sebarozvoju v otázke vedomostí a zručností i mravnosti, bez podrazov, podvodov a zamlčaní, a môže sa tak spolupodieľať na budovaní spravodlivej Ľudskej spoločnosti. Spoločnosti, kde síce nie je zlo úplne vykorenené, ale je v minimálnom rozsahu a slúži na imunizáciu ľudstva, tak ako v tele: málo baktérii tele = posilnenie imunity a tvorba protilátok; veľa baktérii v tele = prepuknutie choroby.

No veľmi dôležitým atribútom mravnosti nie je len sústredenie sa na správny cieľ, ktorý urobí ľudstvo (ako druh) harmonickej zložkou biosféry, ale aj výber správnych variant ako tento cieľ dosiahnuť. Pretože nie je veľmi efektívne voliť metódy, ktoré vyvolajú obrovské sociálne výkyvy, akcie a reakcie s veľkou intenzitou. Napríklad myšlienka tzv. „svätých vojen“ mohla byť dobrá, ale ich brutalita spôsobila také výkyvy a odozvu, že to narobilo viac škody ako úžitku a spomalilo napredovanie procesu ako takého. „Svätá vojna“ môže prebiehať aj neviditeľne. Najefektívnejšie sú preto také zmeny, ktoré si súper ani nevšime, až keď ho na to niekto upozorní. A to, že takéto postupy existujú na strane „elít a znacharov“, svedčí aj výrok Goetheho, že „nikto nie je tak ztročený, ako ten, kto si myslí že je slobodný“, čo je len konštatovanie globálnej reality davu.

Civilizácia so správne naladenou mravnosťou, s oslobodenou vôľou a aktívnym umom má možnosť postupne vybudovať oveľa vyváženejšiu ľudskú kultúru, ktorá aktívne vníma a premýšľa, upcháva tvorivo diery, prípadne samostatne si v každej dobe vytvorí vhodné zátky na upchanie dier podľa potreby, kde by sa snažili iné sily takýto systém podkopať...

A to že možno dosiahnuť stabilný a relatívne harmonický systém, ktorý bez väčších výkyvov reaguje na nové a nové výzvy, to najlepšie vidno na systéme, akým je naše telo. Množstvo buniek, tvoria orgány, a všetky spolu fungujú ako jeden organizmus – to je priorita (kolektívny cieľ = priorita; až potom nasledujú ciele menšieho rozsahu až po ciele

jednotlivých buniek). Pritom žiadna bunka v zdravom tele sa nemôže sťažovať že by boli poškodené jej práva, lebo rovnako a spravodlivo ťaží s kolektívneho diela a má aj svoje povinnosti voči kolektívu.

Aj ľudstvo je jeden organizmus. Preto v ľudskej spoločnosti je individualizmus vrahom Ľudskosti, deštruktívnou zložkou každej spoločnosti.

To, čo väčšina z nás pozná a vníma pod pojmami dobro a zlo, v skutočnosti žiadnym dobrom a zlom nie je. Je to predovšetkým spätná väzba Života, ktorá nás informuje v zhustenej a agregovanej forme o reálnom stave vecí... Každý čin, každý variant reakcie má totiž určitý potenciál (kladnejší alebo zápornejší), ktorý v súčte potenciálov bežiacich procesov ktoré sa človeka týkajú, vytvára osobné vyhodnotenie situácie, a vytvára tlak konať (rozumne alebo nerozumne), pochopiť čo sa deje a zaujať k tomu cieľ, stratégiu ako stav zmeniť a predchádzať mu. Napríklad rana keď sa hojí, tak nepríjemne svrbí. Krátkozraká reakcia je: svrbenie je zlé, treba to rozškrabať, často až do krvi — to ale plodí ďalšie rany, ďalšie svrbenie, uzavretý kruh, a nie riešenie. Ďalekozrakejšia reakcia je: vydržať svrbenie a keď sa rana zahojí úplne, tak podobným úrazom predchádzať. (Mimochodom, tí čo krátkozrako vnímajú korupciu a skáču na majdanoch, sa podobajú tým, čo si rozškrabú chrastu do krvi, a nie sú teda schopní sa zbaviť problému pre svoju krátkozrakosť).

Je to podobné, ako v situácii, že nie každý kto je k tebe milý je tvoj priateľ, a ten čo je k tebe prísny nemusí byť tvoj nepriateľ. Nie každý, kto sa vyjadruje korektné je človek morálny, a nie každý kto má tvrdý slovník, je človek nemorálny – dôležité sú skutočné ciele človeka v jeho hlave, a teda to, čo realizuje v živote. Nie len z pohľadu dvoch týždňov, mesiaca, roka, ale aj z pohľadu toho, čo jeho činy napáchajú vo vzdialenej budúcnosti.

Z pohľadu vedcov je štiepenie jadra skvelý zdroj energie v Jadrových elektrárňach, ale ukazuje sa, že tento nápad vytvoril viac problémov ako úžitku. Jednak havárie v elektrárňach a šírenie škodlivej rádioaktivity... Po druhé, extrémne pomalý polčas rozpadu a problém s rýchlo rastúcim jadrovým odpadom. Čiže šlo o krátkozraký pohľad, nie príliš zodpovedný k ľudstvu, biosfére, a teda nemravný.

Koľko máme sympatických a korektných politikov, vyjadrujúcich sa vždy slušne a galantne, no robia vždy politiku vedúcu k spravodlivej a harmonickej spoločnosti, ktorá dbá o vyváženosť v biosfére? Odstraňujú neresti a sociálne tlaky v spoločnosti, davo-„elitarizmus“, alebo sú mnohí len vlkmi v rúchu baránka?

Tak isto, nie každý, kto vytvára nepríjemné pocity, bolesť je amorálny nepriateľ. Zubár málokedy nerobí bolesť, a pomáha nám, nie je nepriateľ. Lekár tiež nás lieči, a v akútnych prípadoch nás jeho ošetrovanie bolí... No zlo nepácha. Len pri škodlivých technologických postupoch a farmaceutikách, ktoré však má na svedomí skupina tých, čo to krátkozrako vymyslela, alebo pokrytecky podporuje a vyučuje na fakultách, akademická kryptomafia.

Takže pri overovaní a posudzovaní mravnosti, treba hladne rozumieť tomu, čo sa vlastne okolo nás a v nás deje. Chápať proces, prečo je príjemný alebo nepríjemný... A čím sme schopní do väčších diaľav správne predvídať a tvoriť stratégie, ktoré zabezpečia rovnováhu koexistencie a symbiôzy života na Zemi na tak dlhú dobu, a zároveň pre to aj niečo obetovať, individuálne či kolektívne, tým presnejšie bude naše chápanie mravnosti v Živote.